

розпізнавання ними різних звуків, здійснення планування й виконання навчальних завдань тощо. Причому в науковій літературі констатується, що ефективність використання різних цифрових технологій значною мірою залежить від їх можливості розпізнавати якість голосу та музичних звуків, щоб показати прогрес виконавця в навчанні [9].

Цифрові технології можна застосовувати для самостійного навчання музики чи організації групових інтерактивних занять, на яких здобувачі освіти навчаються грати на різних музичних інструментах, розучують музичні партії, виконують різноманітні творчі завдання. Проте, за даними досліджень, найкращі результати в музичній освіті досягаються у випадку реалізації змішаного навчання, тобто коли процес удосконалення виконавських навичок на основі застосування новітніх технологій здійснюється паралельно з відвідуванням здобувачами традиційних занять [7].

Отже, можна підсумувати, що педагогічно доцільне застосування цифрових технологій на заняттях з музики дозволяє значною мірою підвищити ефективність музичної освіти. Водночас важливо зауважити, що максимальна результативність цього процесу досягається у випадку змішаного навчання, коли заняття в режимі онлайн на основі використання інноваційних технологій чергуються з традиційними офлайн заняттями, що проводяться під керівництвом музичного педагога.

Список використаних джерел

1. Topal, A. D., Geer, A. K., & Budak, E. O. An analysis of the utility of digital materials for high school students with intellectual disability and their effects on academic success. *Universal Access in the Information Society*. 2021. Vol. 1. Pp. 1–16.
2. Bing, Y., & Weiwei, L. The role of a teacher in modern music education: can a student learn music with the help of modernized online educational technologies without teachers? *Education and Information Technologies*. 2023. Vol. 28. P. 14595–14610.
3. Hamond L., Himonides E., & Welch G. The nature of feedback in higher education studio-based piano learning and teaching with the use of digital technology. *Journal of Music, Technology & Education*. Vol. 13. No 1. Pp. 33–56.
4. Hao, Ch., Haoze, Zh., & Kecheng, B. Study on the Application of Digital Information Technology in Music Teaching. *Mobile Information Systems*. 22 March 2022.
5. Li, J. Application of mobile information system based on internet in college physical education classroom teaching. *Mobile Information Systems*. 10 Dec 2021. 2021
6. Li, S., Hao, Z., Ding, L., & Xu, X. Research on the application of information technology of big data in Chinese digital library. *Library Management*. 2019. Vol. 40. No. 8-9. Pp. 518–53.
7. Yang, Z. Y. Modern piano teaching technologies: Accessibility, effectiveness, the need for pedagogues. *Elementary Education Online*. 2020. No. 19(3). P. 1812–1819.
8. Yanli, Y., & Li, Z. Research on application of network information technology in landscape technology practice teaching. *Agro Food Industry Hi Tech*. 2017. Vol. 28. No. 1. Pp. 1039–1043.
9. Zhao, Q., Lu, X., Zhang, H., Djekic, S., Wan, L., & Hu, L. (2022). Validation of the music empathizing inventory in China. *Psychology of Music*. Vol. 50. No. 5. Pp. 1443–1459.

Артур ГОБОЗАШВІЛІ

ЕЛІТНІ ШКОЛИ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ НІМЕЧЧИНИ (1933–1945 РР.)

Після приходу до влади нацистів у 1933 році система освіти в Німеччині зазнала значних змін. Одним із ключових елементів цієї трансформації стало створення елітних

шкіл, які мали на меті виховання нового покоління лідерів, відданих нацистській ідеології.

У гітлерівських елітних школах виховувалися «нові німецькі люди». Вони мали стати німецькою відповіддю на Гарвард і Кембридж, але насправді були не більше ніж навчальними центрами для вірних лінії партії, політичних борців. У них навчалися кадети, які марширували під свастикою, з мріями про блискучу кар'єру – майбутні гауляйтери, партійні функціонери та воєначальники. Вони мали відповідати гітлерівському ідеалу потужної молоді, перед якою світ має здригнутися перед своєю загибеллю. Ця молодь мала вміти повелівати, не знати почуття співчуття і ненавидіти все, що виглядало не німецьким. Гімлер у 1937 р., виступаючи в орденському замку Фогельзанг, заявив: «Зразком для нашого майбутнього покоління вождів має стати сучасна державна освіта на кшталт древніх спартанських міст-держав. Від п'яти до десяти відсотків населення – це найкращі, обрані люди – мають панувати, наказувати. Інші повинні підкорятися та працювати. Тільки таким чином буде досягнуто найвищих цінностей, яких повинні прагнути ми самі та німецький народ».

Якби гітлерівський рейх проіснував ще кілька років, командні посади посіли б перші випускники елітних закладів – люди, які змалку вміли лише одне: служити своєму вождеві і знищувати його ворогів. Альберт Шпеер сказав після війни: «Найбільше через одне покоління на місце старих партійних керівників мав заступити новий тип вождів, вихованих за новими принципами в школах Адольфа Гітлера, яких навіть у партійних колах вважали надто безцеремонними та зарозумілими».

Ще у 1925 р. Гітлер писав у «Майн кампф»: «Виховання досягає своєї вищої мети у разі, якщо воно запалює вогонь расового почуття і расової свідомості у серцях і головах вірної молоді лише на рівні підсвідомості та інстинктів. Жоден хлопчик і жодна дівчинка не покинуть школу, не отримавши знання про сутність та необхідність такого поняття, як чистота крові». На основі цієї людиноненависницької педагогіки в Німеччині були створені елітні навчальні заклади, в яких втілювалася утопічна ідея Гітлера про виховання нових німецьких людей-володарів. Ці заклади були представлені школами Адольфа Гітлера, націонал-політичними інтернатами та рейхсшколою НСДАП «Фельдафінг» на озері Штарнбергер. До кінця війни встигли створити 37 націонал-соціалістичних інтернатів.

Понад 17000 юнаків навчалися у цих школах. Перше покоління нової «політичної аристократії» готувалося взяти владу до рук. Ці діти пройшли ретельний відбір та перевірку, перш ніж опинитися серед кандидатів – «майбутніх керівників імперії». Вони легко піддавалися навіюванню та управлінню, що було дуже корисно під час їхньої підготовки.

Зазвичай відкриття чергової елітної школи було присвячено черговому дню народження Гітлера. Один, мало кому відомий досі, пан наказав 20 квітня 1933 р. «перетворити три колишні кадетські училища в Плоні, Потсдамі та Кесліні на націонал-політичні інтернати на честь національної революції». Там, де раніше пруські кадети освоювали військове ремесло, а в двадцяті роки розташовувалися державні освітні заклади, відтепер мали навчатися представники майбутньої еліти – потенційні вожді сучасної тиранії. Їхня майбутня професія – «безкомпромісне служіння фюреру, народу та нацистській державі у всіх сферах». Цього пана звали Бернард Руст. Він був шкільним учителем та водночас функціонером нацистської партії [2].

Націонал-політичні інтернати мали зіграти важливу роль у створенні «держави спартанського типу» на території Німеччини. Вихованці інтернатів як майбутній керівний прошарок, що пройшов ідеологічну і військову підготовку, повинні були стати «солдатами фюрера» в усіх галузях і областях. За задумом Руста, кожен із випускників уособлюватиме ідеал «німецького солдата, якому підкориться весь світ». Саме тому викладання військових наук було поставлене в інтернатах на широку ногу. Велика увага

приділялася військово-спортивним змаганням. У перший рік свого створення вихованці інтернатів брали участь у маневрах. Набуті навички вони продемонстрували 28 жовтня 1933 р. в Пльоні керівнику СА Ернсту Рему. У цьому показовому заході 200 вихованців виступили у ролі солдатів. Рем захопився побаченим і погодився піклуватися про інтернат в Пльоні.

Вермахт також виявив інтерес до шкіл, чиї учні осягали ази військової справи. Влітку 1934 р. юнгмани з кількох інтернатів розіграли навчальну битву перед міністром оборони Вернером фон Бломбергом. Один з очевидців «вистави» писав: «Коли в ході військово-спортивної гри 72 юнгмани у форменому одязі стрибнули у води Везера, перепливли його і без затримки продовжили виконання бойового завдання на іншому березі, спостерігачі зрозуміли, що тут на їхніх очах зароджується новий дух ...». Бломберг удостоїв похвали систему виховання в інтернатах, коли з юнаків виходять «справжні юнаки».

«Новий дух» був помічений ще одним впливовим візитером. Райхсфюрер СС Генріх Гімлер після відвідування одного з інтернатів попросив Руста відкрити три підготовчі училища для потреб СС. Незабаром Гімлер захотів приєднати до СС усі існуючі націонал-політичні інтернати. Вплив Гімлера на інтернати постійно зростав, зводячи нанівець роль Руста. У 1936 р. групенфюрер СС Август Хайсмайер, який виконував обов'язки керівника головного управління СС, був призначений інспектором націонал-політичних інтернатів. На гроші СС купувався формений одяг «Юнгман». З 1941 р. під керівництвом СС відбувався «расовий відбір» у всіх інтернатах. Попри те, що інтернати не готували кадри спеціально для СС, Гімлеру вдалося встановити свій повний контроль над системою інтернатів. Не дивно, що багато вихованців ще під час навчання мріяли про майбутню кар'єру в «чорному ордені» Гімлера. Випускники цих елітних навчальних закладів мали виконувати виключно волю фюрера і відкинути через непотрібність всі інші моральні принципи. Вони мали стати проповідниками нацистської ідеології та об'єднати народ і диктатуру в «народну спільноту» [1].

Міністр праці Роберт Лей та вождь Гітлерюгенда Бальдур фон Ширах у 1937 р. відкрили школи Адольфа Гітлера. Обидва ставилися з недовірою до націонал-політичних інтернатів, оскільки не мали на них жодного впливу. У школах Адольфа Гітлера все мало бути зовсім інакше. Ці школи контролювала НСДАП, яка прагнула виховати у них майбутніх політичних керівників. Кожна область Німеччини мала відкрити власну школу Адольфа Гітлера. Ніхто не казав, що у школах навчатиметься майбутня еліта. Йшлося лише про відбір та селекцію кадрів. В уявленнях нацистів «постійний відбір» – це процес, у якому кожен має боротися за своє місце під сонцем [4].

Після п'яти років навчання у школі Адольфа Гітлера випускник вирушав до армії чи державної служби. Потім він міг розраховувати на прийом як «фюрерюнкер» у «орденсбург» – вищий партійний навчальний заклад. «Орденсбурги» були розташовані в Зонтхофені (Альгау), Фогельзангу (Айфель) та Кресінзеї (Померанія) [3]. Вступивши до «орденсбурга», кандидат отримував помпезну назву «факелносець нації». Навчання тривало три роки. Перший рік йшло вивчення «расової філософії нового порядку» у Фогельзангу. Другий рік був присвячений «загартуванню волі та вихованню особистісних якостей» у Кресінзеї. Третій рік було відведено вивченню адміністративного права, дипломатії та військової справи в Зонтхофені.

Елітні школи були потужним засобом пропаганди націонал-соціалістичної ідеології. Учням цих шкіл активно нав'язувалась людиноненависницька ідеологія Третього Райху. Саме існування таких шкіл було можливе тільки в реаліях існування нацизму, адже крім виховання учнів в дусі «безкомпромісного служіння фюреру» ці навчальні заклади не несли освітньої чи виховної користі.

Список використаних джерел

1. Дем'яненко Б. Освіта та виховання в умовах тоталітаризму. *Нова політика*. 2001. № 3. С. 11–12.
2. Elite für die Diktatur: die nationalpolitischen Erziehungsanstalten 1933–1945; ein Dokumentarbericht / Horst Ueberhorst (Hrsg.). Düsseldorf : Droste-Verl., 1969. P. 300–301.
3. Scholtz, Harald: NS-Ausleseschulen : Internatsschulen als Herrschaftsmittel des Führerstaates. Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1973. 305 p.
4. Knopp, Guido : Hitler's Children / Hardcover – Import, April 20, 2002, Sutton Publishing; First Edition, 202 p.

Юлія БРАХ

ПЕДАГОГІЧНА ПОСТАТЬ А. КАРИШИНА: ПОГЛЯД ІЗ СЬОГОДЕННЯ

Аналіз наукової літератури з обраної проблеми дає можливість встановити, що постать А. Каришина привертала увагу науковців, педагогів, істориків.

А. Каришин належить до людей-епохи, людей-легенд, пам'ять про яких живе вічно.

Мета дослідження – проаналізувати педагогічну спадщину А. Каришина в історичному вимірі.

Дослідження вченого мали практичну спрямованість. Підтвердженням цьому слугує наукова стаття А. Каришина у співпраці з Д. Кустолом за підсумками досліджень «До питань про синтез нафталіміда і його похідних», яка була надрукована в «Журналі загальної хімії» АН СРСР у 1958 році.

Це викликало великий інтерес інженерів Рубіжанського хімічного комбінату, де згодом було запущено лінію з виробництва нафталіміду за розробкою полтавських учених, що принесло потужний економічний результат.

У 1966 році зацікавленість до досліджень А. Каришина проявили американські науковці з лабораторії органічної хімії з м. Філадельфія, що свідчить про важливість і актуальність досліджуваної ним проблеми. На їх прохання були вислані зразки барвників для проведення фізико-хімічних досліджень.

Про різноплановість наукових зацікавлень вченого свідчать дослідження А. Каришина з 1973 року в галузі синтезу фізіологічно активних речовин, які проявили себе як ефективні регулятори росту сільськогосподарських рослин, про що свідчать проведені наукові дослідження на декількох гектарах у колгоспі «Країна Рад» у Машівському районі. Внаслідок провадження даних досліджень врожайність рослин на цих землях була на 2-6 ц вища [1, с. 117].

Окрім глибини наукових досліджень, наукова та творча спадщина А. Каришина характеризується оригінальністю виховних педагогічних підходів, який сам як особистість був «втіленням інтелігентності, розуму, совісті; взірцем честі, розумним, добрим, красивим, простим і в той же час непоступливим там, де справа стосувалася принципів» [1; 2, с. 56].

В основі його педагогічної концепції лежало уміння «формувати творчість творчістю» на базі «філософії пізнання життя». Вона передбачає глибоке оволодіння навчальними навиками у нерозривній єдності з поняттям «вчитись жити». Життєвий смисл педагогіки А. Каришина полягає, з одного боку, у вияві у процесі спілкування з молоддю принципів, вимогливості, працелюбності, чуйності, чесності у поєднанні з формулою практичного набуття життєвих навиків – «вчитися жити».